KAMMARRÄTTEN I GÖTEBORG
Avdelning 1

DOM

2017-09-27
Meddelad i Göteborg

Mål nr 812-17

KLAGANDE
[redacted]

Vårdnadshavare: [redacted] och [redacted]
[redacted]
[redacted]

MOTPART
Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Malmö
Box 4153
203 12 Malmö

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Malmös dom den 8 december 2016 i mål nr 7032-16, se bilaga A

SAKEN
Assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten förklarar att [redacted] har rätt till dubbel assistans under all vaken tid, förutom under tid som han tillbringar i skolan eller på korttidshem. Det ankommer på Försäkringskassan att utreda och pröva om det finns förutsättningar för att betala ut ytterligare assistansersättning från och med november 2015.

YRKANDEN M.M.

[redacted] yrkar att kammarrätten beviljar honom dubbel assistans alla vakna timmar under dygnet, förutom under tid i skolan eller i korttidshem. Han anför följande.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1531	Stora Nygatan 21	031-732 74 00	031-732 76 00	måndag – fredag
401 50 Göteborg		**E-post**: kammarratten.goteborg@dom.se		08:00–16:00
		www.kammarratten.goteborg.se		

Han har en svår epilepsi som delvis ändrat karaktär. Han får epilepsianfall kontinuerligt och av varierande art. Ofta sker anfallen vid lägesförändringar och utan förkänning eller förmåga att visa det. Detta innebär absolut en allvarlig hälsorisk för honom. Att trilla handlöst i t.ex. dusch och badrum är mycket farligt då han kan slå i huvudet eller annan kroppsdel i hårt material. Det är en omöjlighet att fånga eller dämpa detta om man är ensam i situationen.

Han har en mycket omfattande funktionsnedsättning med utvecklingsstörning, kommunikationssvårigheter, ADHD, utagerande aggression och epilepsi. Kombinationen av dessa gör att hela hans vardag är oförutsägbar. Det går aldrig att veta när utbrott eller epilepsianfall kan förekomma. Detta medför att hans hjälpbehov är av sådan art att det är förenat med allvarliga hälsorisker för både honom själv och personer i hans närhet.

Han har blivit äldre, tyngre och längre. Utbrotten blir därför också kraftigare och han blir starkare. Utbrotten går inte alltid att förutse och kan ske helt impulsstyrt och plötsligt. En assistent har ingen chans att värja sig. När en assistent råkar ut för ett slag eller ett kastat föremål måste en annan person med ingående kunskaper om honom direkt utan dröjsmål ingripa och aktivt ta undan eller lossa på ett handgripligt fasthållande i t.ex. håret. Assistenter har blivit allvarligt skadade och fått ärr.

Det är inte rimligt att kräva av en förälder att umgås med sitt snart 10-åriga barn genom att byta blöja, klä på samtliga klädesplagg eller att punktmarkera barnet i all form av lek. Den hjälp han behöver för att kommunicera skiljer sig helt från barn utan funktionsnedsättning.

[redacted] hänvisar till ett intyg från barnläkaren [redacted] ett intyg från enhetschefen [redacted] en journalanteckning från Barn- och ungdomshabiliteringen Hässleholm, ett intyg gällande korttidsvistelse samt en kopia av en arbetsskadeanmälan.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås och anför följande. Den nya utredningen ger inte stöd för att det skulle innebära allvarliga hälsorisker för [redacted] att dubbel assistans endast beviljas under tid då den andra assistenten utför praktiska moment. Att hjälpa en annan assistent med handräckning är inte personlig assistans. [redacted] epilepsianfall är inte heller av den art och grad att det kan krävas dubbel assistans, varken under anfallen eller i avvaktan på anfall.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Dubbel assistans

Försäkringskassan har genom det överklagade beslutet beviljat dubbel assistans med 40 minuter per dag i samband med att [redacted] ska sköta sin hygien. Frågan i målet är om han även ska beviljas dubbel assistans under övrig vaken tid som han inte vistas i skola eller på korttidshem.

Normalt sett beviljas dubbel assistans endast för de moment där den aktiva assistansen behövs, dvs. den aktiva tiden. Om hjälpbehovet är av sådan art att det är förenat med allvarliga hälsorisker att medge assistans endast för aktiva insatser kan dock undantag göras.

Det har gjorts gällande att [redacted] behöver dubbel assistans på grund av epilepsianfall som kommer utan förvarning. I vittnesförhör i förvaltningsrätten uppgav emellertid barnläkaren [redacted] att hon inte kan uttala sig om ifall det krävs dubbel assistans vid krampanfall. Hon uppgav att det normala är att man är en person även om det är en fördel att vara fler. I normalfallet behöver man vara minst en. Med hänsyn till detta

och till utredningen i övrigt bedömer kammarrätten att [redacted] inte har behov av dubbel assistans på grund av sin epilepsi.

I intyg den 31 januari 2017 anför [redacted] bland annat följande.

> Det är svårt för [redacted] att gå i trappa. Det tar mycket kraft och koncentration från honom att gå i trappa och att gå nerför är väldigt svårt. Det är mycket tyngd som läggs på den person som är med honom. Måste han gå nerför bör det vara två personer med.
>
> [redacted] har kort uthållighet och följer ofta sin egen agenda, men kan också lockas att följa andra om strukturen är tydlig och samtalspartnern bemöter [redacted] på ett kommunikativt gynnsamt sätt. Byte av aktivitet, delaktighet och uthållighet i aktivitet underlättas av bilder som visualiserar vad som ska hända, att aktiviteten är väl förberedd och att två personer stöttar [redacted] under aktiviteten är en förutsättning.
>
> De omfattande funktionsnedsättningarna påverkar [redacted] förmågor och förutsättningar till samspel, kommunikation och interaktion, vilket innebär att den omgivande miljön spelar stor roll. Miljömodifierande strategier, som att ligga steget före i interaktionen och skala av, tillrättalägga och anpassa aktiviteter, behöver användas. Kommunikationen med [redacted] kräver en tecknande miljö där omgivningen använder ett responsivt förhållningssätt och tolkar [redacted] kommunikativa initiativ på ett varierat sätt.
>
> Under vistelsen på BarnReHab Skåne framkommer tydligt att [redacted] i alla avseenden är beroende av andra för sitt vardagliga välbefinnande, sin hälsa och sin personliga säkerhet. Flera situationer där [redacted] ej har medverkat har uppstått, och för att genomföra planerade aktiviteter är det deras erfarenhet från ett flertal tillfällen att en ensam person inte har möjlighet eller fysisk kapacitet att hantera dessa situationer på ett tryggt och stabilt sätt. Att vara två personer runt [redacted] i kommunikation, samspel och interaktion är mycket gynnsamt för hans möjlighet till aktivitet, delaktighet och utveckling. På BarnReHab Skåne såg personalen att det är tydligt att [redacted] fungerar som bäst när strukturen är tydlig, när rummet är avgränsat, när miljön är avskalad, när han vet vad som ska hända och två personer stöttar honom.

[redacted] kan använda föremål/redskap på ett olämpligt och även farligt sätt och är inte medveten om konsekvenserna av sitt handlande. Han har vid flera tillfällen både på barnhabiliteringen i Hässleholm och i sin hemmiljö med sina assistenter slagit till någon i närheten, antingen med handen eller med t.ex. en bandyklubba. Vid ett tillfälle har en personlig assistent fått ett ordentligt slag i huvudet. [redacted] är mycket, mycket intensiv i sin läggning och kräver ständig närvaro av vuxen person och ständig tillsyn varje sekund. Han kan plötsligt utan förvarning kasta iväg något eller slå andra personer i sin omgivning. Han kan plötsligt springa iväg. Detta utgör en fara för [redacted] och hans omgivning. Det intygas att fyra personer (personal på barn- och ungdomshabiliteringen) har blivit slagna av [redacted] i samband med enkla procedurer.

Det är inte möjligt för en person att hålla [redacted] tempo och behov av tillsyn i flera timmar, utan det finns behov för [redacted] säkerhet och för andras säkerhet att det finns möjlighet för två personer att omväxlande ha huvudansvaret för [redacted] tillsyn.

Det finns risk för att en vuxen person som är ensam med [redacted] kan få ett kraftigt slag mot huvudet. Det skulle i så fall medföra en medicinsk fara för den personen, men även för [redacted] själv. Han skulle i så fall lämnas utan tillsyn och då utgör han en fara för sig själv.

I målet finns även ett flertal andra intyg från både vårdpersonal och assistenter som talar för att [redacted] är mycket utagerande och intensiv samt att han vid ett flertal tillfällen slagit personer i sin närhet. Enligt intyg från korttidsvistelse har man där alltid dubbel bemanning för [redacted] på dagtid.

Kammarrätten bedömer att utredningen i målet visar att [redacted] har behov av två assistenter i alla aktiviteter. En assistent behöver ha fullt fokus på honom varje sekund. Denna kan då inte utföra alla de praktiska saker som [redacted] också behöver assistans med. Det gäller till exempel att se till att [redacted] hela tiden har tillgång till det bildstöd och den struktur han i övrigt behöver för att fungera optimalt. Det kan också handla om att ta fram mat, kläder

eller ett plåster som han behöver, packa en väska eller att hjälpa honom gå i en trappa. Dessutom behövs en extra assistent när han får utbrott. Kammarrätten anser således att [redacted] behöver dubbel assistans i betydligt fler situationer än vad Försäkringskassan godtagit. Vidare framgår det att det finns allvarliga hälsorisker för både [redacted] och personer i hans närhet, till exempel hans familj, om han inte har två assistenter närvarande hela tiden. Han behöver därmed dubbel assistans all vaken tid.

Ovan refererat intyg från [redacted] är daterat i januari 2017, men kammarrätten bedömer att det med hänsyn till övrig utredning i målet saknas skäl att anta annat än att situationen var densamma i vart fall från och med tiden för Försäkringskassans grundbeslut i november 2015. Det ankommer på Försäkringskassan att utreda och bedöma om det finns förutsättningar för att betala ut ytterligare assistansersättning för denna tid.

Föräldraansvar

Vid bedömningen av barns rätt till assistansersättning ska föräldrarnas ansvar enligt föräldrabalken beaktas på så sätt att ersättning ska utgå endast för sådan hjälp barnet behöver som inte ingår i det normala föräldraansvaret. Praxis innebär att man jämför omfattningen av föräldraansvaret för ett friskt barn i samma ålder med behovet hos det funktionshindrade barnet (jfr rättsfallet RÅ 2008 ref. 17).

Försäkringskassan har i det överklagade beslutet gjort ett allmänt avdrag på 1,5 timme per skoldag och 3 timmar per ledig dag med hänvisning till föräldraansvaret.

Regeringsrätten har i rättsfallet RÅ 2010 ref. 17 bedömt att det inte finns något beaktansvärt föräldraansvar i fråga om så kallad aktiv tillsyn för en nioåring.

KAMMARRÄTTEN I GÖTEBORG **DOM**

Mål nr 812-17

Det är i målet ostridigt att [redacted] har behov av aktiv tillsyn all vaken tid. Han var vid tiden för Försäkringskassans grundbeslut över åtta år och är nu 10 år. Kammarrätten bedömer att det inte ingår i normalt föräldraansvar för ett barn i den åldern att tillgodose den mycket intensiva tillsyn som [redacted] behöver. Något avdrag för föräldraansvar ska därför inte göras.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Katarina Dunnington

Andreas Sundberg

Per Gunnar Olsson
referent

/Jennie Wenneberg

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I MALMÖ
Avdelning 1

DOM
2016-12-08
Meddelad i Malmö

Mål nr
7032-16

KLAGANDE
[redacted]

Vårdnadshavare
[redacted]

MOTPART
Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Malmö
Box 4153
203 12 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT
Försäkringskassans beslut den 6 maj 2016, se bilaga 1

SAKEN
Assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110), SFB

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet

Postadress Box 4522 203 20 Malmö
Besöksadress Kalendegatan 6
Telefon 040-35 35 00
Telefax 040-97 24 90
E-post: kansli1.fma@dom.se
www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se
Expeditionstid måndag–fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Genom beslut den 25 november 2015 beviljade Försäkringskassan [redacted] assistansersättning med 45 timmar och 35 minuter jämna veckor samt 58 timmar och 55 minuter ojämna veckor. Han beviljades assistansersättning dygnet runt med avdrag för den tid han var i skolan och på kortidsboende. Avdrag har även gjorts för den tid som föräldrar normalt ägnar år sina barn i [redacted] ålder för aktiviteter, tillsyn och social samvaro. Avdrag har därför gjorts för den aktiva tillsynen med 3 timmar per ledig dag och 1,5 timmar övriga dagar. [redacted] beviljades även assistansersättning vid skolresorna och 40 minuter dubbel assistans om dagen för hans grundläggande hjälpbehov med den dagliga hygienen. Av beslutet framgår bl.a. följande.

[redacted] är från och med den 3 augusti 2014 beviljad assistansersättning med i genomsnitt 13,16 timmar per skoldygn och 21,66 timmar per ledigt dygn. Avseende hans ansökan om assistansersättning under skoltid saknar inte skolan de resurser som behövs för att tillgodose hans särskilda behov. Särskilda skäl för att bevilja assistansersättning under skoltid bedöms därför inte finnas. Vad gäller hans behov av assistansersättning under skolresor är han i behov av personlig assistans kopplat till hans speciella sätt att kommunicera som kan avleda honom från farliga situationer där han bland annat kommer loss från säkerhetsbältena. Gällande frågan om dubbel assistans bedöms han ha ett sådant behov vid den dagliga hygienen. I övrigt anses varken det medicinska underlaget eller utredningen i övrigt styrka att det skulle vara förenat med allvarliga hälsorisker att endast bevilja dubbel assistans för de moment då den aktiva insatsen utförs. I övrigt anses han ha ett behov av aktiv tillsyn av övervakande karaktär. Han har ett komplext funktionshinder och det krävs att man känner honom och vet hur man ska agera. Den personen som utöver tillsynen behöver ha ingående kuskaper om honom och hans funktionshinder.

Genom omprövningsbeslut den 6 maj 2016 vidhöll Försäkringskassan sin tidigare bedömning. Omprövningsbeslutet och skälen för detta framgår av bilaga 1.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING M.M.

[redacted]

[redacted] yrkar att han ska beviljas dubbel assistans alla vakna timmar som han tillbringar i hemmet. Han anför bl.a. följande.

Han har en mycket omfattande funktionsnedsättning med utvecklingsstörning, kommunikationssvårigheter, aggressivitet och epilepsi. Det går aldrig att veta när ett utbrott eller ett epilepsianfall kan förekomma. Hans hjälpbehov är förenat med allvarliga hälsorisker, både för honom själv och för personer i hans närhet.

Försäkringskassan har insett att byte av personal är en bra metod för att avleda och häva ett utbrott. Detta byte av personal sker vid ett flertal tillfällen varje dag. Det måste alltid finnas ytterligare en vuxen person med ingående kunskaper i hans närhet för att omgående kunna bistå med aktiv assistans vid till exempel ett utbrott. Det är inte möjligt med 40 minuters dubbel assistans per dygn vid personlig hygien. Det kräver att vårdnadshavarna står i ständig beredskap och finns tillgängliga för att utföra personalbyten, avledningar och bistå den personliga assistenten. Det föreligger särskilda omständigheter för att bevilja dubbel assistans hela dygnet. Om den personliga assistenten behöver gå på toaletten måste de anhöriga finnas nära och meddelas för att ta över tillsyn och den aktiva hjälpen som han behöver. Det är inte ett normalt föräldraansvar att alltid finnas tillhands och när som helst ta över den aktiva insatsen.

Psykolog och arbetsterapeut har intygat att det är nödvändigt att vara två vuxna personer med ingående kunskaper för att hantera hans beteenden på ett säkert sätt.

Försäkringskassan

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande.

Utredningen ger inte stöd för att det skulle medföra allvarliga hälsorisker för [redacted] att beviljas dubbel assistans endast för aktiva insatser. Hans behov av dubbel assistans har prövats av förvaltningsrätten i juni 2015 (mål nr 875-15, dom den 1 juni 2015). Enligt domstolen var det inte visat att det var förenat med allvarliga hälsorisker att endast bevilja dubbel assistans vid aktiva insatser.

Målets handläggning

Förvaltningsrätten har hållit muntlig förhandling den 23 november 2016. Vid den muntliga förhandlingen har på [redacted] begäran vittnesförhör hållits med barnläkaren [redacted]

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Av 51 kap. 2 och 3 §§ socialförsäkringsbalken (2010:110), framgår att den som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, kan för sin dagliga livsföring få assistansersättning för kostnader för sådan personlig assistans som avses i 9 a § LSS. Assistansersättning utges om behovet av personlig assistans för de grundläggande

behoven uppgår till i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan.

Enligt 9 a § LSS avses med personlig assistans ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till personlig assistans för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt.

Rätten till dubbel assistans lagreglerades inte i samband med att reglerna om personlig assistans infördes. Insatsen omnämndes inte heller i förarbetena (jfr prop. 1992/93:159). I senare lagstiftning, som trädde i kraft den 1 januari 2011, infördes regler om dubbel assistans i 9 a § fjärde stycket LSS. Dessa regler innebär att den som har behov av mer än en personlig assistent samtidigt, har rätt till två eller flera assistenter endast om möjligheterna att tillgodose behovet genom bostadsanpassning eller andra hjälpmedel har utretts. I förarbeten anges kortfattat att de vanligaste skälen till dubbel assistans är behov av hjälp vid förflyttning, lyft, hygien samt av- och påklädning (jfr prop. 2009/10:176 s. 57). I övrigt finns inte någon vägledning i förarbetena för hur rätten till dubbel assistans ska bedömas.

I praxis har i normalfallet dubbel assistans beviljats endast för de moment där insatsen behövs dvs. för de faktiska insatserna, utan att hänsyn tas till omständigheter som hänför sig till assistenten, schemaläggningsproblem och liknande. I undantagsfall brukar dubbel assistans beviljas utöver tiden för de faktiska insatserna om det skulle vara förenat med allvarliga hälsorisker att medge dubbel assistans endast för den tid det tar att utföra aktiva insatser. Dubbel assistans har i sådana fall beviljats t.ex. vid epilepsi där anfallen är kontinuerliga, omfattande och svåra att förutse (jfr Kammarrätten

i Göteborgs dom den 29 april 2016 i mål nr 6857-15 och Kammarrätten i Stockholms dom den 5 januari 2009 i mål nr 2398-08).

Vid bedömningen av barns rätt till assistansersättning ska det enligt 51 kap. 6 § SFB bortses från det hjälpbehov som vårdnadshavarna normalt ska tillgodose med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter. Detta innebär att man jämför omfattningen av föräldraansvaret för ett friskt barn i samma ålder med behovet hos det funktionshindrade barnet (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden RÅ 2008 ref. 17 samt RÅ 2010 ref. 17). Det är således endast det hjälpbehov som går utöver vad som är normalt för barn i samma ålder som ska läggas till grund för bedömningen.

Utredningen i målet

I ett intyg utfärdat i april 2016 av psykologen [redacted] och arbetsterapeuten [redacted] anges att [redacted] inte själv kan se farligheter utan att han behöver assistans för hans säkerhet i hemmet. I samma intyg anges att vid utbrott eller vid svåra epilepsianfall behöver man ibland vara två personer för att hantera den akuta situationen genom att hjälpa till fysiskt. Byte av personal är ofta en effektiv metod för att avleda utbrott.

I ett annat intyg utfärdat i augusti 2015 av barnläkaren [redacted] anges att [redacted] har epilepsi med kramper flera gånger i veckan. Han har anfall när han plötsligt faller ihop och han har anfall när han rycker.

Vid den muntliga förhandlingen har [redacted] uppgett bl.a. följande. Det har skett en försämring av [redacted] hälsa sedan det senaste intyget skrevs i augusti 2015. [redacted] får nu så kallade frånvaroanfall dagligen. Han får medicin mot epilepsin, men den är inte färdiginställd. Han har nyligen haft ett s.k. krampanfall på kortidsboendet, vilket medförde att [redacted] inte kunde röra halva kroppen. Den största faran för [redacted] är om han får ett längre kraman-

fall, 20–30 minuter långt eller mer, men han har inte fått ett sådant sedan han flyttade till Skåne 2014. Han kan dock skada sig även vid kortare anfall. [redacted] har även haft s.k. grand mal då han trillat ihop och det rycker i armar och ben. Hon kan inte uttala sig om det krävs dubbel assistans vid ett anfall men det är en fördel ju fler personer man är. En del anfall kommer spontant men de flesta anfallen kommer vid lägesförändringar, som t.ex. när han går i en trappa eller går upp från ett badkar. Han tappar då muskeltonus och faller ihop. De större fallen kommer då och då. [redacted] ska undersökas inom kort och då kommer man att få en bättre bild av hur han fungerar dagligen.

Förvaltningsrättens bedömning

Det är ostridigt i målet att [redacted] tillhör personkretsen i 1 § LSS och att han har ett omfattande behov av personlig assistans. Frågan i målet är om han har sådana behov att han ska beviljas dubbel assistans all sin vakna tid som han tillbringar i bostaden.

Även om det underlättar att vara två personer vid t.ex. matsituationer och aktiviteter visar inte utredningen att det är nödvändigt att vara två assistenter vid sådana insatser för att tillgodose [redacted] hjälpbehov. Förvaltningsrätten anser inte heller att den medicinska utredningen i målet med tillräcklig tydlighet visar att [redacted] på grund av sin epilepsi har ett behov av dubbel assistans.

När det gäller omfattningen av föräldraansvaret finner förvaltningsrätten inte anledning att frångå bedömningen att för ett barn i den ålder som [redacted] var vid tidpunkten för Försäkringskassans beslut uppgår föräldraansvaret till i genomsnitt 3 respektive 1,5 timmar per dag. Eftersom en stor del av den beviljade assistansen avser aktiv tillsyn kan föräldrarna välja att utöva tillsynen över honom samtidigt som de umgås med honom.

Eftersom utredningen i målet inte kan anses ge vid handen att [redacted] behov av personlig assistans är mer omfattande än vad som godtagits av Försäkringskassan ska överklagandet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (3104/1B)

Mattias Steen

I avgörandet har även nämndemännen Fredrik Berndt (skiljaktig mening), Greta Rafstedt (skiljaktig mening) och Bengt Lindahl deltagit.

Riad Aliefendic har föredragit målet.

Fredrik Berndts och Greta Rafstedts skiljaktiga mening

Vi menar att det har framkommit nya omständigheter som inte framgått i den tidigare utredningen. [redacted] har blivit större och hans epilepsi har förvärrats och den har blivit mer oförutsägbar. Vi anser därför att han är berättigad till dubbel assistans all vaken tid i bostaden. Vi anser också att [redacted] behov av assistans är av sådan karaktär och omfattning att det inte kan anses ingå i det normala föräldraansvaret. Något avdrag för föräldraansvar ska därför inte göras.

Försäkringskassan

GF Omprövning
Annika Peterson, 010-117 38 55

Datum
2016-05-06

[redacted]

[redacted]

Omprövning av beslut om assistansersättning

Beslut

Försäkringskassan ändrar inte beslutet som fattades den 25 november 2015.

Beskrivning av ärendet

Det tidigare beslutet

Försäkringskassan beslutade den 25 november 2015 att [redacted] får assistansersättning enligt nedanstående beräkning:

Jämna veckor
Måndag: 00.00-07.45, 7 timmar och 45 minuter + 40 minuter i dubbelassistans = 8 timmar och 25 minuter.
Tisdag: behovet är tillgodosett via korttidsboendet.
Onsdag: 17.00 – 00.00, det vill säga 7 timmar + 40 minuter i dubbelassistans – 1 timme och 30 minuter för vilka han inte har assistans = 6 timmar och 10 minuter.
Torsdag: 00.00-7.45, 17.00 – 00.00 det vill säga 14 timmar och 45 minuter + 40 minuter i dubbelassistans – 1 timme och 30 minuter för vilka han inte har assistans = 13 timmar och 55 minuter.
Fredag: 00.00-07.45, det vill säga 7 timmar och 45 minuter + 40 minuter i dubbelassistans = 8 timmar och 25 minuter.
Lördag: behovet är tillgodosett via korttidsboendet.
Söndag: 13.00 – 00.00, det vill säga 11 timmar + 40 minuter i dubbelassistans – 3 timmar för vilka han inte har rätt till assistans = 8 timmar och 40 minuter.
Totalt: i genomsnitt 45 timmar och 35 minuter per vecka.

Ojämna veckor
Måndag: 00.00-07.45, 7 timmar och 45 minuter + 40 minuter i dubbelassistans = 8 timmar och 25 minuter.
Tisdag: behovet är tillgodosett via korttidsboendet.
Onsdag: behovet är tillgodosett via korttidsboendet.
Torsdag: behovet är tillgodosett via korttidsboendet.
Fredag: 16.00 – 00.00, 8 timmar + 40 minuter i dubbelassistans – 1 timme och 30 minuter för vilka han inte har assistans = 7 timmar och 10 minuter.
Lördag: 24 timmar + 40 minuter – 3 timmar för vilka han inte har assistans = 21 timmar och 40 minuter.
Söndag: 24 timmar + 40 minuter – 3 timmar för vilka han inte har assistans = 21 timmar och 40 minuter.

Totalt: i genomsnitt 58 timmar och 55 minuter per vecka.

Försäkringskassan beslutade den 13 januari 2016 att [redacted]r assistansersättning för fler timmar från och med november 2015.

I tabellen kan ni se hur många timmar han får ersättning för per period.

Period	Antal timmar
November 2015 – januari 2016 (följer nuvarande avräkningsperiod)	743
Februari 2016 – juli 2016	1 380
Augusti 2016 – januari 2017	1 451

I år är det skottår och [redacted] timmar är beräknade på det. Nästa år kommer antalet timmar att anpassas till att det är 365 dagar på ett år.

Din begäran om omprövning

Ni har begärt omprövning av beslutet.

Ni anser att fler timmar med dubbelassistans ska beviljas för att ni ska orka ha [redacted] i hemmet.

Ni ger kurator [redacted] fullmakt att ta del av ärendet kring er son.

Ni har bifogat följande handlingar:

- Brev den 22 januari 2016 och den 15 mars 2016 från kurator [redacted]
- Försäkringskassans anteckning den 18 januari 2016 i samband med nätverksträff med Barn- och ungdomshabiliteringen, Hässleholm.
- Mailkonversation i samband med begäran om anstånd vid begäran om omprövning av beslutet.
- Intyg den 13 april 2016 från psykolog [redacted] och arbetsterapeut [redacted] Barn- och ungdomshabiliteringen Hässleholm.

Försäkringskassan meddelade anstånd i samband med komplettering intyg till den 24 mars 2016 och anståndet förlängdes till den 27 april 2016 enligt begäran.

Motivering till beslutet

[redacted] har ett omfattande funktionshinder och bedöms ha behov av aktiv tillsyn av övervakande karaktär dygnet runt. Försäkringskassan bedömer att den som utövar tillsynen behöver ha ingående kunskaper om [redacted] och hans funktionshinder. Han har också kommunikationssvårigheter. För hans grundläggande behov av dubbelassistans med personlig hygien bedömer Försäkringskassan det rimligt att godta 40 min per dag. För den tid när [redacted] istas i skolan och på korttidsboendet dras tid från det totala behovet av personlig assistans eftersom behovet tillgodoses av kommunen. Vid bedömningen har hänsyn tagits till den tid som föräldrar normalt ägnar åt barn i [redacted]

ålder för aktiviteter, tillsyn och social samvaro. I beräkningen av den aktiva tillsynen görs därför avdrag med 3 timmar per ledig dag och 1,5 timmar per ledig dag.

Det är individens behov av dubbelassistans som är avgörande för om dubbelassistans kan beviljas. En individuell bedömning görs i varje enskilt fall.

När det gäller beräkningen av den dubbla assistansen avses i normalfallet endast de moment där den dubbla assistansen behövs. Momenten däremellan ingår som regel inte i beräkningen av den dubbla assistansen. Det är således huvudsakligen endast tiden för den andra assistentens faktiska insatser som beaktas. Undantag kan göras om hjälpbehovet är av sådan art att det är förenat med allvarliga hälsorisker.

Av intyg den 13 april 2016 från psykolog och arbetsterapeut framgår att en grundlig kartläggning och analys gjorts utifrån TBA (tillämpad beteendeanalys) för en tydligare bild av hur [redacted] utåtagerande beteende fungerar och vad som behövs för att man ska kunna förebygga, hantera och mildra den. Att ta hand om [redacted] innebär både att hjälpa honom med vardagsbestyr, att skydda honom från faror och att stimulera hans utveckling på många plan. Utifrån hans sätt att fungera är det svårt att göra detta ensam. Vid utbrott eller vid svåra ep-anfall behöver man ibland vara två för att hantera den akuta situationen genom exempelvis att hjälpa till fysiskt. Man behöver även möjlighet att ta fokus från [redacted] för att exempelvis förbereda schema och aktiviteter. Analysen visar att byte av personal ofta är en effektiv metod för att avleda avbrott. Vardagen är oförutsägbar och kräver att den vuxna har stor flexibilitet och snabbt kan tänka om utifrån omständigheter, vilket är svårt utan att ta fokus från [redacted] Detta gör att det krävs två vuxna kring honom.

Försäkringskassan bedömer att det inte är styrkt att det medför allvarliga hälsorisker att [redacted] inte har två assistenter hos sig under hela sin vakna tid. Bedömningen är därför att endast tiden för den andra assistentens faktiska insatser ska beaktas. Det är endast den försäkrades behov som kan beaktas och Försäkringskassan kan heller inte ta hänsyn till assistenternas behov att exempelvis förbereda schema eller aktiviteter. Försäkringskassans bedömning är att [redacted] behov av assistans är tillgodosett genom personlig assistans för all vaken tid och beviljad tid för dubbelassistans med 40 minuter per dag i samband med personlig hygien.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Det här beslutet är grundat på följande bestämmelser:

- 1, 9 och 9 a §§ lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- 51 kap 2– 4 och 9 §§ socialförsäkringsbalken
- 106 kap 24 och 25 §§ socialförsäkringsbalken
- 6 § Riksförsäkringsverkets föreskrifter (RFFS 1993:24) om assistansersättning
- 113 kap. 7 § socialförsäkringsbalken.

Försäkringskassan

GF Omprövning
Annika Peterson, 010-117 38 55

Datum
2016-05-06

[redacted]

Är du inte nöjd med beslutet?
Läs nedan om vad du kan göra.

Försäkringskassan
Annika Peterson
Annika Peterson

Är du inte nöjd med beslutet?
Om du tycker att det här beslutet är fel kan du överklaga det hos förvaltningsrätten. I så fall ska du skicka ett brev till Försäkringskassan.

Brevet måste komma in inom två månader från den dag du tagit del av beslutet. Försäkringskassan skickar sedan brevet till förvaltningsrätten.

Brevet ska innehålla följande uppgifter:

- Vilket beslut som du vill överklaga.
- Hur och varför du vill att beslutet ska ändras.
- Ditt namn, personnummer, adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud vill förvaltningsrätten att du anger ombudets namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet skickas till Försäkringskassan, Omprövningsenheten, Box 2024, 550 02 Jönköping.

Har du frågor?

Du är välkommen att ringa till mig, Annika Peterson, på 010-117 38 55 eller till vårt kundcenter på 0771-524 524 om du har frågor om ditt ärende.

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR – PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom två månader** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

Sista dagen för överklagande är i regel den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den dag Ni fick del av beslutet. Om Ni fick del av förvaltningsrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om Ni fick del av beslutet en dag med ett tal i månaden som inte finns i slutmånaden löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag. Om Ni fick del av beslutet t.ex. den 31 juli måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 september.

Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

DV 3104/1 B • 2013-06 • Producerat av Domstolsverket

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.